

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI
MUSTAFA V. KOÇ'UN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
AÇILIŞ KONUŞMASI

02 Haziran 2006
Sabancı Center

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxoffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜSİAD'ın değerli üyeleri, değerli basın mensupları

TÜSİAD İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Genel Kurulumuz'dan bu yana geçen 5 aylık süre içinde, üzerinde dikkatle durulması gereken gelişmeler yaşadık.

Bunlar arasında, hiç kuşkusuz, son bir-bir buçuk aydır yaşadığımız siyasi ve ekonomik gelişmeler diğerlerini geride bıraktılar. Uzun süredir ilk kez piyasaların kuvvetle dalgalandığı bir ortamda bir araya gelmiş bulunuyoruz. Dünya piyasalarında esen rüzgârların yön değiştirmesiyle tüm gelişmekte olan ülkelerde yükselen dalgalar bizi de etkisi altına aldı.

Ama diğerlerinden farklı olarak Türkiye bu yükselen dalgadan en çok etkilenen ülke oldu. Bunun nedenlerini tam olarak anlayabilmek için biraz geriye gitmek gerekiyor. Ocak ayındaki Genel Kurul konuşmama, **“2006, daha şimdiden iyi yönetilmesi gereken bir yıl olarak kendini gösteriyor”** diye başlamıştım. İyi yönetime temel teşkil edecek iki nokta üzerinde durmuştum: **“Ekonomik dengelerin korunması ve geliştirilmesi, siyasi istikrarı risk altına sokacak gündem maddelerinden kaçınılması...”**

2006'ya yılın ilk günlerinden bakıldığında, ekonomi açısından, enflasyon hedeflemesi, mali disiplin ve yapısal reformlardan oluşan sacayağının titizlikle korunmasının önemi belirgin biçimde gözüküyordu.

Öte yanda, Türkiye'nin, özellikle doğrudan yabancı sermaye yatırımları tarafından tercih edilen bir ülke olabilmesi için gösterilen çabaların artırılması ve daha yüksek bir rekabet gücü için ilave önlemler alınması gereği özellikle altını çizdiğimiz noktalardı. Siyaset açısından baktığımızda ise, siyasi istikrarı risk altına sokacak gündem maddelerinden kaçınılması, genel seçimlerin zamanında yapılması önemle üzerinde durduğumuz konulardı.

Bir başka altını çizdiğimiz faktör ise, istikrar açısından AB sürecinin de son derece önemli olduğuydu. AB'ne tam üyelik sürecinin, ekonomik ve siyasi istikrara yaptığı ve yapacağı katkının dikkatlerden uzak tutulmaması gerektiğini vurgulamıştık. Gelişmeler sözlerimizin arkasında yatan örtük endişeleri haklı çıkardı.

Bu yılın başında reform sürecinde gözlediğimiz yavaşlama ve özellikle AB ile ilgili konuların hükümetin gündeminden çıkmaya başladığı görüntüsü, tam üyelik idealinin toplumsal planda zayıflaması bizim için ilk işaretlerdi. Bunlara, siyasi istikrarı etkilemesinden her zaman korktuğumuz, laiklikle ilişkilendirilebilecek, dini eksenli muhtelif tartışma konuları eklendi.

Bu süreçler içerde olduğu kadar dışarıda da yakından izlendi. Dünya basınında zaman zaman Türkiye'nin rotası ile ilgili “kuşku”ları dile getiren yorumlar yapıldı. Gelişmeleri takip eden analistler, Türkiye'deki istikrarın önemli iki ayağı olan AB ve IMF ile ilişkilerin rotasından çıkabileceği yorumunu dile getiriyordu. Merkez Bankası Başkanı'nın seçimi etrafındaki tartışma, bu tartışmanın sürdürülüş biçimi, bugüne kadar tesis edilmiş olan “güven” açısından dış piyasalarda bir kırılma noktası yarattı. Ekonomi politikalarımızın son üç yıldır izlenen rotasını koruyacağına, ekonomik istikrarın sürdürüleceğine ilişkin kuşklar arttı. Türkiye daha yakından izlenir oldu. 23 Nisan'da başlayan laiklik konusundaki tartışmalar ise siyasi istikrarın korunabilirliği ile ilgili tedirginlikleri artırdı.

Sonunda, **Mayıs ayında, dünya piyasalarında başlayan dalgalanma “yükselen pazarlar” diye nitelenen ülkelere fon çıkışına yol açarken, bu süreçten en fazla etkilenen ülkenin Türkiye olduğu görüldü. Bu farklı düzeydeki etkilenmenin Türkiye ile ilgili “risk”**

algılamasının yükselmiş olmasından, istikrarımıza olan güvenin ciddi bir erozyona uğramış olmasından kaynaklandığı çıktı.

Danıştay'a yapılan haince saldırıyı bu değerlendirmenin içine katmak istemiyorum. Çünkü bu saldırının ekonomiden önce bir başka zeminde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu korkunç eylemin Türkiye'nin huzurunu, toplumsal barışı, insanlarımızın bir arada yaşama iradesini, uzlaşma kültürümüzün gelişmesini engellemeye yönelik olduğu kanaatindeyim. Cumhuriyetimizin ve demokrasimizin kurumlarına, değerlerine yapılmış böyle bir saldırıya, vermemiz gereken sağlıklı tepkinin, beklenenin aksine, sağduyumuzu korumak, Cumhuriyet'e ve demokrasiye daha sıkı sarılarak onları geliştirmek olduğuna inanıyorum.

Değerli üyeler,

Sizleri sıkmak pahasına, bildiğiniz konuları bir daha hatırlatmaya çalışmamın basit bir sebebi var: İçinden geçtiğimiz bu günleri, önemli bir sınav dönemi olarak görüyorum.

Bu sınav birkaç cephede birden verilecektir.

- 1. Ekonomi'nin yapısal dönüşümünün kesintisiz olarak sürdürülmesi ve bu konuda dünya piyasalarında aksi yönde oluşmaya başlayan algılamının inandırıcı söylem ve eylemlerle değiştirilmesi gerekmektedir.**
- 2. Siyasetin zirvesinde çatışma görüntüsü yaratacak her türlü gündemden uzak durulması ve Türkiye'nin bölgede örnek gösterilen bir ülke olarak kalabilmesi için laik demokratik çizgiden asla taviz verilmeyeceğinin gösterilmesi gerekmektedir. Demokratik reformların uygulanmasında ise daha kararlı olunmalıdır.**
- 3. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik çizgisinde kararlılıkla ilerleyeceğinin ortaya konması, ülke içinde ve dışında bu konuda etkin bir iletişim yapılması gerekmektedir.**

Birazdan Yönetim Kurulu Başkanımız Sayın Ömer Sabancı ekonomideki gelişmeleri ve bu çerçevede yapılması gerekenleri analiz edecek. Ben burada yalnızca **Türkiye ekonomisinin yapısal dönüşümünü tamamlamamış olması nedeniyle dış şoklara karşı kırılganlığını koruduğunun altını çizmek istiyorum.** Evet, bu Hükümet, ekonomide makro dengeleri yeniden tesis eden "yapısal uyum programı"nı başarıyla uyguladı. AB ile müzakerelerin başlatılması, tarihi bir gelişme olmanın ötesinde, bu programı destekleyen bir istikrar unsuru işlevi de gördü. Bu nedenlerle ekonomimiz bundan iki-üç yıl öncesine göre çok daha güçlü.

Ama bir noktayı unutmamamız gerekiyor: Dış şoklar sonucunda bize ulaşabilecek dalgalar da geçmişe göre daha sık ve daha güçlü. Dünya ekonomisinde, yüksek petrol fiyatları, yüksek faizler, enflasyonda yükselme beklentisi, parite dengesizlikleri gibi önemli gerilim alanları var. Birbirini çoğaltma potansiyeline sahip bu gerilim alanlarının yaratacağı şokların etkisini hafifletebilmek, kendi ekonomimizin yapısal gücünü artırabilmemize bağlıdır.

Öte yandan, ekonomideki iyileşmenin kesintiye uğramamasının en önemli güvencesinin **"olumlu beklentiler"** olduğunu artık herkesin çok iyi kavraması gerekiyor. Türkiye açısından bu beklentileri olumsuzla çevirebilecek en önemli faktör, ufukta bir siyasi istikrarsızlığın gözükmesidir. Bu yüzden siyasi gündemin çok dikkatle oluşturulması gerekmektedir. **Özellikle yersiz ve zamansız biçimde ortaya çıkan dini referanslı tartışmalara, laiklik ekseninden sapma izlenimi uyandırabilecek girişimlere bu gündemde asla yer**

olmamalıdır. Aynı şekilde, bugüne kadar büyük takdirle izlenen demokratik gelişim çizgimizden de hiçbir taviz verilmemeli, her türlü sorunun üzerine demokratik standartların korunması ve geliştirilmesi perspektifi çerçevesinde gidilmelidir.

Ülkemiz, son yıllarda dünyada belirgin hale gelmeye başlayan kutuplaşmanın dışında, hatta üzerinde kalabildiği için bizi bugüne getiren olumlu atılımları yapabirmiştir. **Nüfusunun hemen hemen tamamının Müslüman olduğu bir ülkeyiz. Laik, demokratik bir siyasi rejime, görece gelişmiş bir sanayi yapısına ve görece gelişmiş bir liberal ekonomik düzene sahibiz. Bütün bunlar, bizi dünya dengeleri içinde müstesna bir yere oturtmuştur. Bu bulunduğumuz yerin kıymetini bilelim. Bunu yaratan ekonomik, sosyal ve siyasal dengeleri koruyalım.** Hedefimize ancak bu şekilde ulaşabiliriz.

Değerli üyeler,

Gerek tarihsel gelişim çizgimiz içinde oluşan, gerekse demokratik yapımız içinde doğal biçimde ortaya çıkan farklı görüş ve yaklaşımların varlığını kabul etmemiz ve bu farklılıkları bir zenginlik olarak görerek onlarla bir arada yaşamayı öğrenmemiz şart.

Toplumumuzun sahip olduğu potansiyeli en iyi şekilde değerlendirebilmek için, kazananın ve kaybedenin olmadığı, tüm kesimlerin kazanacağı ortak bir ideali tarif etmemiz ve bu ideal etrafında toplanmamız zorunlu. **Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik hedefi doğrultusunda, ekonomik, sosyal ve siyasal reformlarla gelişmiş ülke standartlarını yakalamak üzere çalışması, bugün için, herkesin kazanmasını sağlayacak tek ideal, tek ortak hedef olarak gözükmektedir.** Bu idealin toplum katında yeniden hayat bulmasının sağlanması, AB üyeliği sürecinde Türkiye'nin sağlayacağı kazanımların iyi kavranması ve anlatılması lazımdır. AB süreci hakkında doğru ve yeterli bilgi verilmemesi, bu boşluğun AB karşıtlarınca doldurulmasına yol açmaktadır.

Çeşitli yollardan kamuoyunu olumsuz yönde etkileyecek propaganda malzemeleri yaygınlaştırılmaktadır. Hükümetin, AB idealinin gerçekleştirilmesi konusunda, eskisi kadar belirgin bir kararlılık sergilememesi, bu konudaki samimiyetinin sorgulanmasına neden olmaktadır. 12 Haziran 2006 tarihinde başlayacak müzakere süreci bu bağlamda çok önemlidir. Bu manzaranın hızla değiştirilmesi için, AB ülkelerindeki temasların artırılması ve Türkiye'nin bu ülkelerin kamuoylarına anlatılması için bir iletişim stratejisi geliştirilmesi gerekmektedir.

Bir yandan gerçekleştirilen reformlar hakkında daha derin ve daha yaygın bir bilgilendirilme yapılırken, bir yandan da reform sürecine yeniden hız verilmesi şarttır. Biz bu reformları Avrupalı liderleri ve kamuoylarını tatmin etmek için yapmıyoruz. Türkiye'yi gelişmiş ülkeler arasında yer alacak bir yapıya kavuşturmak için yapıyoruz. Yani bir reform yapıyorsak, bunu uygulamak için yapıyoruz. Değişiklikleri kağıt üzerinde yapıp uygulamayı kendi haline bırakıp, sonra da değişim konusundaki samimiyetimiz sorgulandığında tepki gösteremeyiz. Reform gerçekleştirilen alanlardaki kamu personelini bilgilendirip eğitmeden ve uygulamaları takip etmeden değişimin hayata geçmesini bekleyemeyiz. Kamuoyunu bilgilendirici kampanyalar düzenlemeden destek bekleyemeyiz.

Her fırsatta şunun altını çizdik: Reform süreci, bizim açımızdan sadece AB üyeliği için bir araç değildir. Biz, AB yolundaki reformları, ekonomik, sosyal ve siyasal açıdan gelişmiş, modern bir Türkiye'yi yaratacak bir süreç olarak görüyoruz.

Değerli üyeler,

Ülkemizin yakın tarihi, gelişmenin, değişimin, refahın önünün siyaset tarafından tıkanmasının hazin örnekleriyle doludur. İktidarıyla, muhalefetiyle, tüm devlet ve toplum kesimleriyle bunlardan yeterince ders almış olmamız gerekir. Türkiye, her dış şokta derin sarsıntılar geçiren bir ülke olmaktan artık kurtulmalıdır. Bu yönde alınmış mesafeler var. Bunlar korunmalı, geliştirilmelidir.

Türk özel sektörü, Türk toplumu gözle görülür bir hamle içindedir. Uluslararası planda her gün yeni başarı öykülerine şahit oluyoruz. Bu gelişmenin önü kesilmemelidir. Kısır çekişmelerle, küçük hesaplar, popülist uygulamalarla boşa geçirdiğimiz, yitirdiğimiz her gün hızımızı kesecek, bizi küresel yarışta geri bırakacaktır. Kendi kendimize çelme takmaktan vaz geçelim. Elbirliğiyle değişime, gelişime hız verelim. Bu konuda Türk özel sektörü üzerine düşeni yapmaktadır ve yapmaya da devam edecektir.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için hepinize teşekkür ederim.